

החברים של הילדים- ישראלים ואמריקאיים

חשוב שלילדים יהיו חברים טובים, שיהיו מקובלים. זה חשוב לילדים, אך לא פחות להורים. זהו צורך אנושי בסיסי, להיות בקשר חברתי, להרגיש אהוב ומקובל. ילדים רוצים בכך וגם מבוגרים בכל גיל.

כשהילד שלך חברותי ומקובל הוא מרוצה יותר, המצב רוח שלו טוב, הוא רוצה ללכת לגן ולבית ספר, וגם לחוגים. הוא משתף פעולה בלהזמין חברים, וכשהוא באים הוא נהנה, ואין מריבות או בעיות יוצאות דופן. כהורה, אתה מרוצה כי כשיש לילד שלך חברים אתה יודע 'שהוא בסדר'. אתה יודע, שהכישורים החברתיים שלו טובים, שהוא יודע להסתדר ולהשתלב בחברה. אתה יודע שאוהבים אותו, הוא מקבל פידבק חיובי וחיזוקים, מרגיש רצוי ומבוקש, ולכן גם הבטחון העצמי שלו גובר. אתה גם מרגיש שאם הילד שלך מקובל חברתית, זה סימן שהחינוך שהוא מקבל הוא טוב, ובמילים פשוטות יותר- שעשית טוב את העבודה שלך כהורה. הורים רבים אכן מודים, שהצלחה חברתית היא מדד מרכזי בתחושה שלהם אם הילד והחינוך שלהם הצליח. מדדים נוספים הם הצלחה לימודית, אך ההשתלבות החברתית נחשבת אפילו יותר.

כשילד יש בעיות חברתיות, כשאין לו מספיק חברים, כשהוא מתוסכל ומרגיש שלא רוצים אותו מספיק, כשיש בעיות שהוא מציק לילדים או מציקים לו, שהוא לא מצליח להשתלב- לילד קשה, לב ההורים נשבר לא פחות. קשה לשאת את הכאב של הילדים הרוצים חברים, את התסכול וחוסר האונים שלא תמיד ברור מה צריך לעשות כדי לשפר את המצב. יש תחושה של כשלון כי משהו כל כך חשוב לא מצליח.

הורים רבים נסחפים לכעוס על ילדיהם המתקשים חברתית, מאשימים אותם ("אם היית פחות מרביץ היו לך חברים") נותנים עצות שלא תמיד עוזרות ("תהיה יותר נחמד, ותראה שיהיו לך חברים"), מאשימים אחד את השני ("אם לא היית מפנקת אותו כל כך הוא היה מסתדר"... "אם היית יותר בבית הוא היה מסתדר..."). בעיקר, לא יודעים מה לעשות.

הילדים עצמם, שסובלים מהבעיה החברתית שלהם, משלמים מחיר כפול בגלל הכעס של ההורים. הם היו רוצים שהמצב השתפר, לא יודעים מה לעשות (כי אם היו יודעים, הלא מזמן היו עושים את מה שצריך כדי להיות יותר חברותיים), ובנוסף הם מרגישים שאכזבו והכעיסו את ההורים בגלל שיש להם בעיה חברתית. הם מרגישים דחויים ולא רצויים גם בין החברים, אך גם בתוך הבית שלהם מצד ההורים.

יתכן ודברי נשמעים חריפים לחלק מהקוראים, וקשה לכם כהורים לקבל שאתם כועסים ומאוכזבים מהילד בגלל הבעיה החברתית, אך מנסיוני עם ילדים רבים עם בעיות חברתיות זהו מרכיב מרכזי בקושי.

המלצה להורים:

היו מודעים מה אתם מרגישים כלפי הילד והקושי החברתי שלו. נסו לא לכעוס אלא לחשוב בהגיון ולחפש דרך לעזור לו. נסו להבין מה מקור הבעיה, האם מדובר בחוסר בטחון עצמי, בחוסר מיומנויות חברתיות, או שיש מצב בקבוצת הילדים, שלא מתאים לו. אל תינעלו על ההשערה הראשונה או הקלה (זה בגללו/בגללנו), כי לא תמיד היא נכונה. לעיתים כדאי להתייעץ עם איש מקצוע כיצד לעזור לילד. לחזק אותו, לתת לו כלים, ולתמוך בו בסבלנות עד שהמצב החברתי ישתפר. וזה אפשרי.

כשמגדלים ילדים ישראלים בארצות הברית יש עוד היבטים לנושא החברים. ראשית, כשילד יש קושי חברתי ההורים יכולים להרגיש אשמים, שאולי אם היו נשאים בישראל הילד היה מסתדר טוב יותר. לוקחים אחריות נוספת על המצב החברתי של הילד בגלל שהם אלו שהביאו אותו לארצות הברית. תמיד קיימת ההשוואה, האם בישראל היה טוב יותר או רע יותר. ומכיון שאין דרך מעשית לבדוק זאת, המועקה והאשמה מוסיפים לקושי.

המלצה להורים-

אל תישאבו לרגשות אשם. הילד חי כיום בארצות הברית, וזו המציאות אליה יש להתחסס, ולעזור לו. לא טוב להגיב מתוך פניקה, ולדבר על חזרה לישראל בגלל הקושי. זה מעיק על הילד, שגם כך מרגיש אשם, ולא עוזר לפתור את הבעיה. אם וכאשר תשקלו לחזור לישראל, קחו גם את המצב החברתי בחשבון.

דילמה נוספת הקשורה לחיים בארצות הברית היא האם לעודד יותר קשר של הילדים עם חברים ישראלים או אמריקאיים. לחברים ישראלים יש יתרון שהם דוברים את השפה, וחולקים תרבות דומה. גם ההורים שלהם יכולים להפוך להיות חברים, מה שנוח לכולם. החסרון הוא שהם משאירים את הילד בתוך קבוצת הישראלים ללא השתלבות מספקת בחברה האמריקאית בה הוא חי, לפחות חלק מהזמן. החברים האמריקאיים הם אלו שהילד פוגש בדרך כלל בגן או בבית הספר, ודרכם הוא משתלב בתרבות האמריקאית. לומד את המנהגים, מתרגל את השפה, ומתמצא יותר בסביבה שבה הוא חי. החסרון הוא שלא תמיד הילד, ופעמים רבות גם ההורים לא מרגישים נוח בחברת אמריקאים. "אנחנו הרי שונים מהם", רבים אומרים ומרגישים. מנהגים ישראליים לא מתקבלים תמיד בברכה (הילד פותח את המקרר בבית המארחים ב playdate והורי החבר המומים), ולעיתים נדמה שלא מקבלים את הילד שלך מספיק באהבה כי הוא ישראלי. יתכן וזה נכון, ויתכן שרק

נדמה, אבל הקשר עם אמריקאים באופן טבעי פחות זורם, ומעלה את הרגישות שתמיד נמצאת שם אצל הורים- שיאהבו את הילדים שלנו, ולא יפגעו בהם.

המלצה להורים:

כמו תמיד, אני ממליצה להיות מודעים לתחושות שלכם, ולא 'לשים על הילד' את עצמכם יותר מידי. גם אם אינכם אוהבים ילד מסוים, או את הוריו, ישראלים או אמריקאיים, תנו לילדכם לבחור באופן טבעי את החברים שלו, עד כמה שניתן. הילד צריך ללמוד לבחור לו את החברים שהוא רוצה, וההורים צריכים להתערב רק במקרים קיצוניים, של חבר שלילי למשל. עודדו את הילד להפגש גם עם ילדים ישראלים וגם אמריקאיים, כי זה מה שטבעי למצב של ישראלים שחיים בארצות הברית. אם אתם רואים שהוא מצטמצם ונמנע מסוג מפגש עם אחת הקבוצות, עודדו אותו לעוד מפגשים, אבל אל תיכפו או תלחצו, כי אחרת יתפתח מאבק, שאינו לטובת אף אחד. אם אתם נפגשים עם חברים ישראלים, שאינם לפי רוחו של הילד, למדו אותו להיות מנומס וחברותי, גם אם אינו רוצה להיות חבר עם הילד. זו מיומנות חברתית חשובה. אבל אל תכריחו אותו להתקרב לאף אחד שאינו רוצה.

שיהיה בהצלחה, ובהנאה...
ממני, חלי ברק- שטיין

פסיכולוגית חינוכית מומחית, פסיכותרפיסטית, יועצת להורים, ומנחת קבוצות. מחברת הספרים: בגובה העיניים, תקשיבו לי רגע!, וכשהילדים יוצאים מהבית.

helibarak1@gmail.com